

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Copernicusprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 911/2010«

COM(2013) 312 final — 2013/0164 (COD)

(2014/C 67/17)

Ordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede hhv. den 1. juli 2013 og den 6. september 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Copernicusprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 911/2010"

COM(2013) 312 final — 2013/0164 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 2. oktober 2013.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 493. plenarforsamling den 16.-17. oktober 2013, mødet den 16. oktober, følgende udtalelse med 144 stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Copernicusprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 911/2010, omend det er et år forsinket i forhold til den optimale køreplan for programmet, der blev fastlagt i 2011.

1.2 EØSU glæder sig over, at dets faste støtte til medtagelsen af GMES – nu omdøbt Copernicus – i den flerårige finansielle ramme, vandt gehør i medlemsstaterne og i Europa-Parlamentet, således at det har været muligt at gennemføre programmet, som dog blev beskåret med ikke mindre end 2 milliarder euro i forhold til det oprindelige overslag. Denne nedskæring kan meget vel sætte hele programmet over styr. Kommissionen har udvist føjelighed ved så radikalt at skifte mening.

1.3 EØSU understreger sin kraftige og overbeviste støtte til Den Europæiske Unions rumprogrammer: Galileo og Copernicus, flagskibsprogrammer i Horisont 2020-programmet, som er udtryk for innovationskapacitet og teknologisk udvikling og gør det muligt at bevare den europæiske rumindustri's førende position i forhold til de internationale konkurrenter. De bidrager også til at skabe et gunstigt miljø for kvalitetsbeskæftigelse baseret på viden og forskning.

1.4 EØSU opfordrer Kommissionen til her få måneder før opsendelsen af den første satellit i Sentinel-konstellationen klart at fastlægge styringen af Copernicusprogrammet, som i dag ikke er nem at forstå. Efter EØSU's mening bør de to vigtigste aktører i den europæiske rumpolitik, ESA og EUMETSAT,

inddrages klart i forvaltningen af rumprogrammerne og de meteorologiske programmer og i den samlede forvaltning af programmet. Dette fremgår ikke klart af Kommissionens betragtninger. Artikel 12, stk. 4 og 5, i forslaget til forordning bør ændres fra en tøvende (kan...overdrage) til en assertiv formulering (overdrager).

1.5 EØSU udtrykker som ved utallige andre lejligheder foruroligelse over anvendelsen af delegerede retsakter, som ikke til punkt og prikke overholder bestemmelserne i TEUF om, at der kun må gøres brug af delegationsbeføjelsen for en begrænset periode og vedrørende ikke-væsentlige aktiviteter. Sådanne delegerede retsakter bør ledsages af en udførlig begrundelse, således at alle berørte parter har en klar referenceramme.

1.6 EØSU opfordrer til at udforme detaljerede udbudsregler, som fastlægger betingelserne for virksomheders deltagelse i de programlagte aktiviteter under Copernicusprogrammet. Sådanne regler bør tage behørigt hensyn til små og mellemstore virksomheders behov i medfør af de forpligtelser, der følger af "Small Business Act" (SBA), og af de tilsagn om udvikling af det indre marked, der følger af retsakterne for det indre marked (SMA). Det er yderst vigtigt at råde over klare og stabile lovrammer for private investeringer.

1.7 EØSU er enig i evalueringen af det økonomiske potentiale, som Copernicusprogrammet kan udvikle, og dets overensstemmelse med målene for Europa 2020-strategien og håber på en hurtig vedtagelse af den foreliggende forordning, så de aktiviteter, der er budgetteret med i den flerårige finansielle ramme,

kan sættes i værk fra januar 2014. EØSU ønsker en styrkelse af støtteforanstaltningerne til programmets downstream-tjenester, som nu er klart defineret i målene, men ikke klart omfattet af instrumenterne, som bør nedfældes i forordningen med overdragelse af et specifikt ansvar til Kommissionen.

1.8 For at inddrage flest mulige virksomheder anser EØSU det for at være af grundlæggende betydning, at der stilles en platform til rådighed, som effektivt kan sætte gang i investeringer, beskæftigelse og udvikling. I denne forbindelse er det absolut nødvendigt, at de indsamlede data stilles til rådighed for alle europæiske operatører kvit og frit, og der bør efter EØSU's mening indledes forhandlinger med tredjelandene for at få fastlagt en uidskrænket gensidighedsordning med virksomheder i de pågældende lande, som råder over data. I mangel af sådanne aftaler bør der efter EØSU's mening indføres en licensordning for virksomheder i disse lande, så adgangen til Copernicusprogrammet begrænses til væsentlige data. Ordningen med fri adgang bør gælde for alle udviklingslande og i alle nødsituationer.

1.9 EØSU er enig i, at Den Europæiske Union overtager ejerskabet af systemet i lyset af Unionens store finansielle bidrag og dataenes følsomhed. Udvalget peger på, at forslaget til forordning ikke specificerer fremgangsmåder, omkostninger og det fremtidige ansvar for forvaltningen af dette ejerskab og afhængingen af det. Efterlyser større klarhed om dette punkt.

1.10 EØSU opfordrer indtrængende alle EU-institutioner og ikke mindst Europa-Parlamentet – som nu kun har få egentlige plenarforsamlinger tilbage før opløsningen med henblik på det kommende valg – til hurtigt at vedtage forordningen med de foreslåede forbedringer og således gøre det muligt at videreføre Copernicusprogrammet. Faren for, at programmet fratages sine midler, er reel og konkret, hvis forordningen ikke bliver vedtaget i tide.

2. Indledning

2.1 Denne forordning skaber en passende ramme for styring og finansiering af det europæiske jordovervågningsprogram GMES (Global Monitoring for Environment and Security) og dets første operationelle aktiviteter fra og med 2014. Derfor ophæves forordning (EU) nr. 911/2010 om indførelse af programmet, som udløber med udgangen af 2013.

2.2 GMES-programmet skifter samtidigt officielt navn til Copernicusprogrammet.

2.3 Forslaget til ny forordning fra Europa-Parlamentet og Rådet vedrører i henhold til artikel 189 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde følgende centrale aspekter:

1) Ændring af navnet til Copernicus.

2) Styringen af GMES i den operationelle fase med henblik på at give Kommissionen mulighed for at uddelegere aktiviteter til en række operatører.

3) Finansiering i perioden 2014-2020.

2.4 Som nævnt i meddelelsen er "Copernicus [...] opdelt i seks tjenester: Hav-, atmosfære-, land- og klimaændringsovervågning og støtte til beredskaber og sikkerhed. Copernicus anvender data fra satellitter og in situ-sensorer såsom bøjer, balloner eller luftsensorer til at levere rettidige og pålidelige værdiforøgede informationer og prognoser til støtte for f.eks. landbrug og fiskeri, fysisk planlægning og byplanlægning, bekæmpelse af skovbrande, katastrofeberedskaber, søtransport eller overvågning af luftforurening. Copernicus bidrager også til økonomisk stabilitet og vækst ved at fremme de kommercielle applikationer (de såkaldte downstream-tjenester) i mange forskellige sektorer ved en fuldstændig og åben adgang til Copernicusobservationsdata og -informationsprodukter. Copernicus er et af de programmer, der skal gennemføres som led i Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, og det indgik også i det industripolitiske initiativ i Europa 2020, da det understøtter en bred vifte af EU-politikker".

2.5 Ruminfrastrukturen er hidtil blevet finansieret med omkring 3,2 mia. EUR, som for en stor del (over 60 %) er ydet af ESA, og med EU-midler (omkring 30 %) via det syvende rammeprogram (FP7).

2.6 De enkelte medlemsstater kan ikke bære ansvaret for finansieringen af den operationelle fase, der omfatter såvel udnyttelse som fornyelse af ruminfrastrukturen, på grund af de dermed forbundne omkostninger. Derfor overtager EU i medfør af denne forordning ansvaret for den operationelle fase af Copernicus/GMES og dens finansiering med 3 786 mio. EUR (2011-priser).

2.7 I sin meddelelse *Et budget for Europa 2020* [COM(2011) 500 final af 29.6.2011] foreslog Kommissionen at finansiere GMES uden for den flerårige finansielle ramme (FFR) for perioden fra 2014 til 2020.

2.8 EØSU er kategorisk imod Kommissionens forslag om at lægge den nødvendige finansiering til udvikling og gennemførelse af GMES-programmet over i en særlig ekstern fond ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Jf. EUT C 299 af 14.10.2012, s. 72.

2.9 Dette oprindelige finansieringsforslag blev afvist af Parlamentet i dets beslutning P7_TA(2012)0062 af 16. februar 2012. I Rådets konklusioner af 7-8. februar 2013 om FFR forventes det, at programmet finansieres under underudgiftsområde 1a med et maksimalt niveau for forpligtelserne på 3 786 mio. EUR (2011-priser), og at dette fastsættes i FFR-forordningen.

2.10 De nationale rumagenturer har også deres egne jordobservationssystemer. Kommissionen nævner i sin meddelelse, at de dog ikke har kunnet finde en måde at samarbejde på med hensyn til finansieringen af varige operationelle programmer inden for miljøovervågning. Behovet for at fortsætte disse observationer er ved at blive kritisk i betragtning af det stigende politiske pres på de offentlige myndigheder med hensyn til at træffe beslutninger på et velinformeret grundlag vedrørende miljø, sikkerhed og klimaændringer og behovet for at overholde internationale aftaler.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Copernicus/GMES-ruminfrastrukturen er fra 2005 og til i dag udviklet af ESA, som også har stået for finansieringen med næsten 2 mia. EUR. EU har støttet det med en bevilling til rumtemaet i det syvende rammeprogram og med midler i henhold til forordningen om de første operationelle aktiviteter, dvs. med i alt næsten 1 mia. EUR. De samlede udgifter indtil udgangen af 2013 beløber sig til 3,2 mia. EUR.

3.2 I betragtningerne (syttende) bemærkes det, at af hensyn til partnerskabsdimensionen i Copernicus bør gennemførelsen af programmet uddelegeres til enheder med den nødvendige tekniske og faglige kapacitet, hvoraf nogle nævnes i den efterfølgende betragtning (attende). For at den operationelle fase kan lykkes er det derfor nødvendigt, at der i styringsordninger, som aftales i henhold til denne forordning, tages hensyn til den reelle kapacitet, der findes i Europa inden for satellitsektoren, og til udnyttelsen af dens data. I attende betragtning forbigås de to vigtigste aktører med kapacitet mht. planlægning, drift og forvaltning på satellitområdet i Europa, nemlig ESA og EUMETSAT.

4. Særlige bemærkninger

4.1 I rumsektoren er nogle europæiske stater gået sammen i to store organisationer, ESA og EUMETSAT. ESA, som har et årligt budget på over 4 mia. EUR og omkring 2 250 ansatte (2011), har udviklet og forvaltet en lang række miljøsatellitter (ERS, ENVISAT, Cryosat, SMOS, GOCE, SWARM). ESA har også udviklet de europæiske meteorologiske satellitter Meteosat, Meteosat Second Generation og Met-OP. ESA lagrer og distribuerer også dataene fra en lang række missioner udført af andre partnere (*third party missions*). EUMETSAT, Den Europæiske Organisation til Udnyttelse af Meteorologiske Satellitter, med et årligt budget på omkring 300 mio. EUR og 280 ansatte (2011), udarbejder og distribuerer meteorologiske data.

4.2 Ved siden af disse to store organisationer er der andre agenturer i Den Europæiske Union, som deltager i den europæiske rumpolitik, som anført i nedenstående skema (²).

Instans:	Vigtigste aktiviteter	Budget og personaleressourcer (2007)
Det Europæiske GNSS-Agentur (GSA)	Forvaltning af de europæiske satellitnavigationsprogrammer (f.eks. Galileo)	5,4 mio. (2009) – 50 ansatte.
EU-satellitcentret (EUSC)	Assistance til EU mht. analyse af satellitbilleder	16 mio. (2011) – 100 ansatte.
Det Europæiske Miljøagentur (EEA)	Integration af miljøhensyn i de økonomiske politikker	41 mio. (2012) – 220 ansatte
Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (EMSA)	Teknisk og videnskabelig assistance ved udarbejdelsen af EU-lovgivning om søfartssikkerhed og havforurening	54 mio. (2010) – 200 ansatte
FRONTEX	Operationel koordinering af medlemsstaterne vedrørende grænsesikkerhed	22 mio. (+13 i reserve) – 170 ansatte
Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA)	Samarbejde vedrørende forsvarskapaciteter og forsvarsmateriel	31 mio. (2010) – 100 ansatte
Det Europæiske Forskningsråd (Forskningsrådet)	En del af FP7. Støtte til videnskabelige undersøgelser og ekspertise i Europa	32 mio. (2009) – 220 ansatte
Forvaltningsorganet for forskning (REA)	Udnyttelse og forvaltning af mange FP7-programmer	31 mio. (2009) – 349 ansatte

4.3 Ovennævnte tal opsummerer de operationelle kapaciteter på satellitområdet, som findes i Den Europæiske Unions agenturer, ESA og EUMETSAT. Kommissionen bør have alle de ressourcer og al den ekspertise, der er til rådighed, in mente for at dække programmets behov.

4.4 I attende betragtning nævnes ESA og EUMETSAT ikke udtrykkeligt blandt de aktører, som skal gennemføre Copernicus. Det anses for nødvendigt at medtage dem med henblik på den efterfølgende artikel 11.

4.5 Artikel 12, stk. 4 og 5, i forslaget til forordning bør ændres fra en tøvende (kan...overdrage) til en assertiv formulering (overdrager).

(²) Kilde: PACT-European Affairs.

4.6 Kommissionen anfører i artikel 2, stk. 1, litra b), og i stk. 4, litra b), at økonomisk vækst og beskæftigelse er nogle af Copernicusprogrammets vigtigste mål.

4.7 EØSU er enig heri, men anmoder om, at der planlægges specifikke og passende initiativer til gennemførelse af disse mål. Dette gælder især konkrete foranstaltninger (downstream-tjenester), som har betydning for merværdien af produktionsaktiviteterne. Foranstaltninger til udbredelse af information, tilskyndelse til udvikling af mulige applikationer af de data, som systemet leverer, og formidling af viden om Copernicusprogrammets potentiale er vigtige tiltag, som bør medtages i forordningen ledsaget af en udtrykkelig omtale af de aktiviteter, der bør iværksættes for at nå de opstillede mål.

Bruxelles, den 16. oktober 2013

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
